

Gorzów Wlkp., dnia 23 stycznia 2018r.

WOJEWODA LUBUSKI

Władysław Dajczak

SO-I.520.1.2018.MJęd

**Panie/ Panowie
Prezydenci Miast,
Burmistrzowie, Wójtowie,
Przewodniczący Rad Gmin i Miast
województwa lubuskiego**

Szanowni Państwo,

w związku z ustawą z dnia 1 kwietnia 2016 r. *o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki* uprzejmie przypominam o obowiązku usuwania z przestrzeni publicznej pomników propagujących komunizm lub inny ustrój totalitarny. Jednocześnie informuję, że zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2017r. o zmianie wyżej wskazanej ustawy (Dz. U z 2017r., poz. 2495), usunięcie pomnika **musi nastąpić w terminie do 31 marca 2018r.**

Zgodnie z zapisami art. 5a ust. 1 ww. ustawy pomniki nie mogą upamiętniać osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących komunizm lub inny ustrój totalitarny, ani w inny sposób takiego ustroju propagować. Również za podlegające usunięciu ustawodawca uznał pomniki odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944–1989. Przez słowo pomnik należy rozumieć także: kopce, obeliski, kolumny, rzeźby, posągi, popiersia, kamienie pamiątkowe, płyty i tablice pamiątkowe, napisy i znaki. Ustawa nie ma zastosowania wobec pomników:

- 1) niewystawionych na widok publiczny;
- 2) znajdujących się na terenie cmentarzy albo innych miejsc spoczynku;
- 3) wystawionych na widok publiczny w ramach działalności artystycznej, edukacyjnej, kolekcjonerskiej, naukowej lub o podobnym charakterze, w celu innym niż propagowanie ustroju totalitarnego;
- 4) wpisanych - samodzielnie albo jako część większej całości - do rejestru zabytków.

Obowiązek usunięcia pomnika spoczywa na właścicielu lub użytkowniku wieczystym nieruchomości, na której znajduje się obiekt.

Instytut Pamięci Narodowej w zakresie istniejących pomników opracował katalog kategorii obiektów, które w jego opinii, **powinny ulec usunięciu**. Należą do nich:

1. Pomniki poświęcone Armii Czerwonej i wliczamy tutaj tzw. pomniki wdzięczności, braterstwa, partyzantów sowieckich.
2. Pomniki poświęcone działaczom Polskiej Partii Robotniczej.
3. Pomniki poświęcone Gwardii Ludowej/Armii Ludowej.
4. Pomniki poświęcone zwalczaniu Polskiego Podziemia Niepodległościowego po 1944r. przez instytucje Polski Ludowej i ZSRS.
5. Pomniki poświęcone funkcjonariuszom Polski Ludowej lub działaczom komunistycznym z innych państw.
6. Pomniki poświęcone Komunistycznej Partii Polski.
7. Pomniki upamiętniające budowy obiektów z okazji (...) -lecia Polski Ludowej.

Jednocześnie zaznaczam, że przedstawiony katalog nie może być traktowany jako wyczerpujący kategorie obiektów do usunięcia. W przypadku wątpliwości czy dany obiekt kwalifikuje się do usunięcia czy nie, można zwrócić się do Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie o wydanie opinii w tym zakresie. Zajęcie stanowiska przez IPN będzie możliwe po nadesłaniu dokumentacji pomnika, która powinna zawierać:

- oficjalną nazwę pomnika;
- jego datę powstania;
- inicjatorów i fundatorów budowy;
- kserokopię dokumentacji projektowej, a także innej wytworzonej w czasie budowy pomnika, zawierającej uzasadnienie budowy pomnika;
- działania prawne i techniczne wobec upamiętnienia po 1990 r. Należy przez to rozumieć przede wszystkim podejmowane uchwały przez samorząd lokalny, przeprowadzane remonty i ich zakres;
- dokładne zdjęcia upamiętnienia, uwzględniające w szczególności napisy oraz symbole;

- opis symboliki;
- krótki opis techniczny obiektu wraz ze wskazaniem jego stanu zachowania.

Równocześnie proszę o informowanie mnie planowanych działaniach w zakresie demontaży pomników, w szczególności pomników Armii Czerwonej na terenie Państwa Gminy/Miasta, w terminie do 15 lutego br.

Wojewoda Lubuski

Władysław Dajczak

